

ብዓለ ቊስቋም

ንባባት: 2ቆሮ 8:1-16፥ 2ዮሐ 1:9-ፍ፥ ግ.ሐ. 1:12-15፥ ማቴ 2:19-ፍ

ምስባክ: 1. ሥፍኒ ረከበት ላቲ ቤት፥ ወማዕነቅኒ ኅብ ታነብር እጎሊሃ፥ ምሥዋዒከ እግዚአ እግዚአ ኃያላን መዝ. 84:3።

2. ርኢክዎ ለኃጥእ ዑብዩ ወተላልዕለ ከመ ዐርዘ ሊባኖስ ውሶብ እጎብእ ኅጣእክዎ፥ ኅሠሥኩ ወኢረከብኩ መካኖ መዝ. 37:35-36.

ብዓለ ቊስቋም ብአቆጻጽራ ግዕዝ አብ 6 ኅዳር ይብዕል። ናይ ቅድስት ሥድራ ስደት ንምድረ ግብጺ እዩ ዝዝክር። አብ ልደት መድኃኒና መላእኽቲ ሰማይ ሰናይ ዜና አበሲሮም፥ ንሶት ብሓጎስን ብህያብን ተቐቢሎም፥ ሰብአ ሰገል ካብ ርሑቕ ምስራቕ ምስ ፍሉይ ህያቦም ተቐቢሎም። እዚ አብ ጊዜ ልደት ንሰምዖ እንተ ኾነ ድሕሪ ሓጺር ጊዜ ዘሕዝን አጋጢሙ፥ ሄሮዶስ ንጉሥ ሃገር ቀታሊ ገፋዒ ሰብ ንልደት ክርስቶስ ክቕበሎ አይክአለን ንስልጣኑ ዝወስደሉ መሲልዎ። ሰብአ ሰገል ዝጽብዮ ሓበረታ ስለ ዘየምጽአሉ አብቲ ከባቢ ዝተወልዱ ቆልዑት ካብ ክልተ ዓመት ንታሕቲ ክቕተሉ ወሲኑ። ሄሮዶስ ጨካን ቀታል ሰብ እዩ ነሩ ንሱ ብ70 ቅ.ል. ክርስቶስ ተወሊዱ ብ4 ቅ.ል. ክ. ከአ ሞይቱ። ንሱ ካብ አይሁዳውን አረመናዊ ስድራ ተወሊዱ። ብ4 ዓመተ ዓለም ድሕሪ ሞይቱ ኢየሱስ ቅድሚ ሞቱ እዩ ተወሊዱ ምኽንያቱ ሄሮዶስ ካብ ክልተ ዓመት ንታሕቲ ዝኾኑ ሕፃናት ቀቲሉ እዩ ስለዚ ኢየሱስ አብ መንጎ 6-4 B.C. እዩ ተወሊዱ። አብ መጽናዕቲ ከዋኽብቲ ከም ዝሕብሮ አብ መንጎ ፕላነት ጁፒተርን ሳተርን አብ ድሕሪ ሽድሽተ ሚእቲ ዓመት ሓደ ጊዜ አብ ልክዕ መስመር ህዋ ይመጽኡ እዚ አብ 7 B.C. አጋጢሙ። ስለዚ ሞት ሄሮዶስ አብ 4 ድሕሪ ኮይኑ፥ ቅትለት ሕፃናት ትሕቲ ክልተ ዓመት ብሄሮዶስ ከምኡ ናይ ጁፒተርን ሳተርን አብ ሓደ መስመር ብ7 B.C. ድሕሪ ኮይኑ ኢየሱስ አብ መንጎ 7-4 B.C. ተወሊዱ ማለት እዩ። ነዚ መሰረት ገርና ኢየሱስ አብ 1 A.D. ከምዘይተወልደ ነረጋግጽ። ኢየሱስ አብ 0 ዓ.ም. ተወሊዱ ዝብል ጌጋ ዘእተወ Dionysius Exiguus ዝተባህለ ፍስደዊ መነኮስ ብ527 እዩ። ንሱ ብ527 ናይ ኢየሱስ ልደት ክጽብጽብ እንከሎ ኢየሱስ ድሕሪ 753 ዓመት ድሕሪ ምፍጣር ከተማ ሮማ እዩ ኮይኑ ኢሉ ይአምን ነሩ ዲዮንሲዩስ ኢየሱስ አብ ማእከል ናይ ሓዲስ ዘመንን ናይ አረጊት ዘመንን ከም ዝተወልደ ከረጋግጽ ኢሉ ዝገበሮ እዩ እንተ ኾነ ተጋግዩ።

አብ ሄሮዶስ ክንምለስ ንሱ ብ37 ቅ.ል.ክ እዩ ብአጉስጡስ ቄሳር ግዛኢ ክኸውን ተሾሙ። ድሕሪ ሓጺር እዋን ሹመቱ ናይ አይሁድ ላዕለዋይ መራሕ ባይቶ ዝነበረን ንኹሎም አባላት ጉባኤ ባይቶ አይሁድ ዝነበሩ ብምሉኡም ቀቲልዎም ካብ 300 ንላዕሊ ዝኾኑ ካብ ኢየሩሳሌም አውጺኡ ቀቲልዎም። ጨካን ቀታል ሰብ እዩ ነሩ።

ብኻልእ ክርአ እንከሎ ከአ ጨካን ጥራሕ አይነበረን ገለ ሰናይ ግብሪ እውን ነርዎ እዩ። ፍርቂ አይሁዳዊ ስለ ዝነበረ ዝበለጸ ቤተ መቐደስ ሰሪሕሎም። ኢየሱስ ዝመላለሶ ዝነበረ ቤተ መቐደስ ሄሮዶስ ዝሰርሖ እዩ ነሩ። ብ25 ቅ.ል.ክ. አብ ምድረ አይሁድ ዓቢ ጥመት ወሪዱ ነሩ ሄሮዶስ አብ ቤተ መንግስቱ ዝነበረ አዋርቕ አምኪኹ መግቢ ንአይሁድ ከም ዝግዛእ ገሩ።

አብዚ ናይ ኢየሱስ ታሪኽ ብዛዕባ ሄሮዶስ ዝግድሰና እቲ ጨካን ግብሩ እዩ። ንሱ ዓሰርተ አንስቲ ነረንኦ 15 ቆልዑት ነርዎ። ደቁ ምስ ዓቦዩ አብ ስልጣን ደይቦም ነርም እንተ ኾነ ክልተ ካብ ደቁ አለክሳንደርያን አሪስታቦሉስ ዝብሃሉ ንስልጣንይ ክወዳደሩኒ ፈቲኖም ካብ ዝብል ንሮማ ልኢኹ አፍሪዱ ብ6 ዓ.ዓ. ክርስቶስ አብ ዝተወልደሉ እዋን ከምዝቕተሉ ገርዎም። ቄሳር አጉስጡስ ነዚ ብዝርኢ ከምዚ ኢሉ ይብሃል፡ “አብ ገዛኻ ሓሳማ ምዃን ዝያዳ ዋሕስ አልኦ ካብ አብ ግቢ ሄሮዶስ”። ቅድሚ ሞቱ ብ4 ዓ.ዓ. ካልእ ወዱ ቀቲሉ ከምኡ ቅድሚ ሞቱ አብ ከተማ

ኢየሩሳሌም ግፋ ክግበር አዚዞ እቶም ዝተገፉ ኣብ መዓልቲ ሞቱ ክቕተሉ አዚዞ። እዚ ዝገበሮ ኸአ ኣብ ሞቱ ዝኾነ ዝሓዘን ከምዘየሎ ይፈልጥ ነሩ ስለዚ ብዙሓት ሓዘንተኛታት ኣብ ከተማ መታን ክህልዉ እዩ ገርዖ።

ሄሮዲስ ምስ ሞተ ንግስነቱ ኣብ ሰለስተ ተመቐሉ። ኣብ ሰሜን ፍሊጂስ ሓዉ፤ ኣብ ማእከላይ ክፍሊ ሃገር ኣንጢፓስ፤ ኣብ ደቡብ ኣብ ኢየሩሳሌም ከባቢ ከአ እርኬላዎስ ነጊሱ። ኣርከለዎስ ምስ ነገሰ ሰለስተ ሸሕ ኣይሁድ ቀቲሉ። በዚ ምኽንያት ቅድስት ስድራ ኣብ ዓዳ ምስ ተመልሰት እውን ኣይጥግማን ኣብ ናዜሬት ተቐመጡ ምኽንያት ናይ ኣርካላኦስ ምንጋስን ብዙሓት ምቕታሉን ኣሰኪፍዎም። ስለዚ ኢየሱስ ኣብ ናዝሬት ዓበየ።

እዚ ኹሉ ነቲ ናይ ቅድስት ስድራ ካብ ልደቱ ድሕሪኡ ስደት ኣብ ግብጽን ካብኡ ምምላስን ንጹር ኣፍልጦ መታን ክህልወናን እቲ ጨካን መራሕ ሃገር ዝገበሮ ኣብ ሓቀኛ ታሪኽ ከም ዝምርኮስ ንምግላጽ እዩ። ኣብዚ ሓደ ፍሉይ ነገር ኣሎ ዮሴፍ ኩሉ ጊዜ ኣምላኽ ዝገለጸሉ ዝኣምንን ዝፍጽምን ምጳኑ እዩ። እግዚአብሔር ንዮሴፍ ብሕልጊ መልአኹ ሰዲዱ ሰለስተ ጊዜ ተገሊጽዎ ብኡ ኣቢሉ ኸአ ምኽርን ድለቱን ይነግሮ ነሩ። ቅድሚ ልደቱ ሕጽይቱ ማርያም ጸጸሳ ምስ ረኣየ ክፈትሓ ሓሲቡ እንተ ኾነ መልአኽ ብሕልጊ ምስ ገለጸሉ ኣሚኑ ነሩ። ድሕሪ ልደቱ ንምድሪ ግብጺ ክሃድም ዝነገሮ መልአኽ እዩ። ሞት ሄሮዲስ ዝነገሮ መልአኽ እዩ። ዮሴፍ ንጹሕ እሙን ሰብ እዩ ነሩ። ኣምላኽ ካብኡ ዝደለዮ ክገብር ዝፈቱ እዩ ነሩ። ከም ማርያም ሕጽይቱ ሕራይ ኢሉ ዝኸእል ንወዲ ኣምላኽ ከም ምድራዊ ኣቦ ከዕቢ ዝተሓርየ ፍሉይ ሰብ እዩ። ኣብ ሕይወትና ኣብነትና እዩ ንሱ ነቲ ልኡኽ ኣምላኽን ንመልአኽቱን ካብ ኣምላኽ ምጳኑ ኣለልዩ ዝኸአለ እዩ። ኣብ ሕይወትና ብብዙሓት ልኡኻት ኣምላኽ መልአኽቲ ኣምላኽ ይመጸና እዩ ንቕበሎዶ? ነለልዮዶ? እግዚአብሔር ንዮሴፍ ብሕልጊ ተንስእ ንሕፃንን ነዲኡን ሒዝካ ህደም እንተ ዘይኮነ ክቕትልዎ እዮም ምስ በሎ ኣይወግላ ኣይ ሓደረ ሃዲሙ። ኣብ ሕይወትና ካብ ፈተና ካብ ጥፍኣት ካብ ኃጢአት ርሓቕ ህደም ክብለና እንከሎ ንሃድምዶ ወይስ ሱቕ ኢልና ንመውት? ኣምላኽ ብልኡኻቱ ገሩ ህደሙ ርሓቕ ይብለና እዩ።

ኣምላኽ እዚ ዝሓሸ ቦታ እዩ ኣብዚ ንበር ከምዚ ግበር እናበለ ብልኡኻቱ ይነግረና። ሕጂ ኣብ ድሕነት ዝርከቦ ቦታ ክንከውን ይደልየና። ከም ዮሴፍ ልብና ንልኡኽን ንመልአኽቲ ኣምላኽ ክቕበል ክፍጽም ክፉት ይኹን። እዚ ኣብ ጉዕዞ ስደት ኣብ ሕይወት ዮሴፍ እንምሃሮ ሓቂ እዩ።

ንመደብ ኣምላኽ ዝቕይር ሓይሊ የለን።

ንመደብ ኣምላኽ ደው ከብል ወይ ክቕይር ዝኸእል የለን። ሄሮዲስ ወላ ጨካንን ክፉእን ሰብ ይንበር ንመደብ ኣምላኽ ክቕይር ኣይከኣለን። መንግስታት ይኹኑ ገዛእቲ ሃገራት ንመደብ ኣምላኽ ክቕይሩ ዘይሕሰብ እዩ። ወዲ ኣምላኽ ክውለድ መደብ ኣምላኽ እዩ ግዚኡ ምስ በጽሐ ኸአ ተወሊዱ። ምስ ተወልደ ካብ ቅትለት ሄሮዲስ ከም ዝድሕን ዝገበረ መደብ ኣምላኽ እዩ። ኣብ መስቀል ሞይቱ ንደቂ ሰብ ከድሕን ዝገበረ መደብ ኣምላኽ እዩ። ተመሳሳላይ ነገር ኣብ ብሉይ ኪዳን ንረክብ ሙሴ ምስ ተወልደ ኣብ ግብጺ ዝኾነ ወዲ ካብ እስራኤላውያን ዝተወልደ ክቕተል ሕጊ ነሩ። ገዛእቲ ግብጺ ንብዙሓት ቀቲሎም ንሙሴ ግን ክቕትልዎ ኣይከኣሉን። ሙሴ ዓሰርተ ትእዛዛት ካብ ኣምላኽ ተቐቢሉ ክህብ መደብ ኣምላኽ እዩ ነሩ። ስለዚ ንጉሥ ይኹን ገዛኢ ኣብ ታሪኽ ንመደብ ኣምላኽ ደው ዘበለ የለን ንድሕሪ ሕጂ እውን ኣይክህሉን እዩ። ኣብ ዘመና ናዚ ጀርመን፣ ኮሙኒዝም፣ ዝተፈላለዩ ገፋዕቲ መንግስታት ንስም ኣምላኽ ንእምነት ክርስትና ከጥፍኡ ተንሲኦም ግን ኩሎም ደም ሰማዕታት ውሒጥዎም ዓሪቦም። ታሪኽ ከም ዝገልጸልና ዝኾነ ካብ መገዲ ኣምላኽ ወጺኡ ንመደብ ኣምላኽ ሓዲጉ ናቱ ድለት ክፍጽም ዝደሊ መወዳእታኡ ጥፍኣትን ውድቀትን እዩ። እንተኾነ ቤተ ክርስትያን ክርስቶስን መንግስቲ ኣምላኽ ደው ኢሎም ቀጸልቲ እዮም። እዚ እዩ ኣብዚ ዝተገልጸ ታሪኽ እንርእዮ። ክንደናይ ጨካን ይኹን እቲ ንጉሥ ንመደብን ንድላይ ኣምላኽን ደው ከብል ዝኸእል የለን።

ኣብ ብሉይ ኪዳን እንተ ረኣና ብዙሓት ንግብጺ ይሃድሙ ነሮም ዝብል ነንብብ ምኽንያቱ ግብጺ በቲ እዋን ዝያዳ ዑቕባ ዝርከቦ ዓዲ እዩ ነሩ። ብዙሓት እስራኤላውያን ካብ ጥንቲ ኣብ ግብጺ ይነበሩ ነሮም በዚ ኢና ብዙሕ ነገራት ንብሉይን ንሓዲስ ኪዳን ዝርኢ ብራናታት ብፍላይ “Septuagint” ፍሉይ ቅዳሕ ብሉይ ኪዳን ኣብ ኣለክሳንድርያ እዩ ተተርጉሙ። ሓደ ካብቶም

ጥንታዊ ብራና ሓዲስ ኪዳን አብ አለክሳንድርያ እዩ ተተርጊሙ። አለክሳንድርያ ማእከለን ምንጭን ናይ ስነፍልጠትን ባህልን አይሁድ እያ ነራ። ስለዚ ዮሴፍን ማርያምን ንግብጺ ክሃድሙ እንከለዉ ታሪኻዊ ምትሕሓዝ ነርዎ እዩ። ቋንቋኦም ባህሎም ዝፈልጡ ቤተ ሰቦም ደቂ ዓዶም ዝነበርዎ ሃገር እዩ እምበር ሱቕ ኢሎም ተላላሎም ዝኸኸድዎ ሃገር አይኮነን። ካልእ አብ ብሉይ ኪዳን እንርእዮ አብርሃም ንድሕነቱ አብ ምድረ ግብጺ ሃዲሙ። ያዕቆብ አብ እስራኤል ጥመት ምስ ኮነ አብ ምድረ ግብጺ ከይዱ አብኡ 450 ዓመት ስድርኡን ህዝቡን ተቐሚጦም። ማርያምን ዮሴፍን ንግብጺ ክሃድሙ እንከለዉ ንታሪኽ አቦታቶም ይፈልጡ ስለ ዝነበሩን አብ ግብጺ ምህዳም ዝሕሸ ድሕነት ዝነበሮ ስለ ዝኾነ እዩ። ሎሚ ብፍሉይ ህዝብና ብዝረኸቦ ዘሎ እንተ ረኤና ግና ምድረ ግብጺ ምድረ ሞት ግፍዒ ዓመጽ እዩ ኮይኑ ዘሎ። እቲ ቐደም ዝነበረ ሰናይ ነገራት ሎሚ አይርአን።

ሎሚ ምድረ ግብጺ ክርስትያን ዝዋረዱሉ አብያተ ክርስትያናት ዝሓረሉ ስደተኛታት ዝግፍዑሉ ሕሱም ሃገር እዩ ኮይኑ ዘሎ። ሎሚ ንግብጺ ምስዳድ ማለት ንሞት ምኻድ እዩ። ህዝቢ ባህሊ እምነት ክቕየር እንከሎ ክፍአት ዓመጽ ይበዝሕ። ሰባት ንቕይር ኢና። ግብጻውያን ተቐበልቲ አጋይሽ ዓንገልቲ ስኡናት ዝነበሩ ቀተልቲ ገፋዕቲ ተቐይሮም እንርእዮ ዘሎና ሓቂ እዩ። ግን ኩሎም ግብጻውያን ገፋዕቲ ቀተልቲ ማለት አይኮነን። ብዙሓት ንስደኛታት ዝደናገጹ ዝሕግዙ እውን አለዉ። ብዙሓት ካብ ወገናትና አብ ግብጺ አለዉ ወይ እውን ብእኡ ዝሓለፉ አለዉ ዝተፈላለዩ ፍጻሜ እዮም ዝነግሩና። እዚ ኾይኑ እቲ ነቲ ዝነበርዎ ጽቡቕ አምላኽ ይባርኮም ነቲ ዝፈጸምዎ ግፍዒ ኸአ አምላኽ ይምሓሮም ንበል። መፍኃኔ ዓለም ከማና ተሰዲዱ ተዋሪዱ እዩ ግን ብግብርን ብቃልን ምሃሩ ኢሉ አምሂሩና ስለዚ መሓርቲ ንኹን።

ብዓለ ቊብቋም ፍሉይ ዝኸሪ እዩ ዝህበና። አብ ዓለም ኩሉ ጊዜ ዝተፈላለዩ ገፋዕቲ ቀተልቲ ከም ዝነበሩን ዘለዉን እንርእዮ ሓቂ እዩ። እንተ ኾነ ሓደ ነገር አሎ አምላኽ ኩሉ ጊዜ አብ መንጎ ዓመጽን ግፍዕን ንህዝቡ ምስ ረድአ እዩ። አምላኽ ክንግፋዕ ክንጠፍእ አይሓድገናን እዩ። ከም ዮሴፍ ዝልእከልና መልእኽቲ አንቢብና ክንክእል አሎና። ንአምላኽ አብቲ ጽንኩር እዋን ርኢና ክንክእል ምሉእ ድለትን እምነት ክህልወና ይግባእ።

አብ ጉዕዞ ሕይወትና ንዝንገፈና ፈተና ንአምላኽ ሒዝና ክንጉዓዞ እንከሎና ተስፋ አሎና። ኩኖ ሞት ንዘሎ ራህዋ ክንርኢ ይሕግዘና። ስደት ዝኸፍአን ዝኸበደን እዩ። ኩሉ መሰልካ ተገፊፉ ክብሪ እንስሳ እውን ዘይትረኽበሉ እዩ። እሞ ሎሚ ንኢየሱስን ማርያምን ንኹሎም አብ ዝስደት አብ ዓዲ ንና ብዝተፈላለዩ መገዲ ዝግፍዑ ዘለዉ ትዕግስቲ ሰላም ከውርዱሎም ንለምና። አብ ዓዶምን ህዝቦምን ተመሊሶም ብሰላም ዝነብሩሉ ጊዜ ከውርደሎም ብፍሉይ ንጸልየሎም። አማርያም አደና አደ ስደተኛታት ንወድኺ ለምንልና ንበላ።

ብሩኽ አውደ ዓመት ይግበረልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ

